

AINEKOHTAINEN OPETUSSUUNNITELMA SÄHKÖKITARA

Porvoon kaupungin sivistyslautakunta 12.3.2019
Päivitetty 1.8.2023

Valmennusopinnot

Perusopinnot

- Perustaso 1
- Perustaso 2
- Perustaso 3

Syventävät opinnot

SÄHKÖKITARAN VALMENNUSOPINNOT

Valmentavaa sähkökitaran soitonopetusta annetaan yksilö- tai ryhmäopetuksena soittotunneilla ja/tai bändikoulun ryhmässä (vähintään 3 henkilöä)

Tavoitteet

- Tutustutaan sähkökitaransoiton perusteisiin, plektralla soittoon ja soittimen viritykseen.
- Tutustutaan musiikin hahmotusaineiden alkeisiin.
- Pyritään antamaan oppilaalle valmiudet jatkaa soitonopiskelua sähkökitaran kanssa.
- Ohjataan oppilasta harjoittelemaan improvisoinnin ja säveltämisen alkeita.

Sisältö

- Soitetaan tuttuja kappaleita.
- Soitetaan yksin ja ryhmässä (bändikoulu).
- Harjoitellaan esiintymistä.
- Opetellaan kotiharjoittelua.

SÄHKÖKITARAN PERUSOPINNOT

Yleiset tavoitteet kaikille tasoille:

- Löydetään luonteva soittotapa ja tutustutaan ääneen ilmiönä.
- Opitaan lukemaan nuotteja ja hahmottamaan musiikillisia rakenteita ja kokonaisuuksia.
- Opitaan harjoittelemaan säännöllisesti, monipuolisesti ja itsenäisesti.
- Tutustutaan erilaisiin soittotekniikoihin.
- Hahmotetaan sähkökitaran roolin musiikissa, ymmärretään rytmin ja tempossa soittamisen merkityksen.
- Harjoitellaan monipuolista ohjelmistoa.
- Totutaan esiintymään.
- Soitetaan yhdessä muiden kanssa (bändi) ja opitaan yhdessä musisoidessa kuuntelemaan muita sekä toimimaan ryhmässä.
- Totutaan kuuntelemaan musiikkia laaja-alaisesti sekä konserteissa että tallenteilta.
- Opitaan pitämään hyvää huolta soittimesta.
- Opitaan suojaamaan kuuloa ja ymmärtämään hyvän soittoasennon merkitys jaksamiselle.
- Tutustutaan eri improvisointitekniikoihin.

PERUSTASO 1

Tavoitteet

- Hahmottaa sähkökitaran roolin musiikissa, ymmärtää rytmin ja tempossa soittamisen merkityksen.
- Saa opetusta ohjelmiston edellyttämään soittotekniikkaan.
- Kykenee säestämään tyylinmukaisesti tason vaatimia sävellyksiä.

Sisältö

- Soittimen ja vahvistimen toimintaperiaatteet
- Soittimen huolto (viritys, tallan säätö, kieliin ja paristojen vaihto jne.)
- Teknisten asioiden tarkastelua (soittoasento, käsien asento ja plektratekniikka, vasemman käden sormitukset, äänien kestot ja sammuttaminen)
- Asteikot: duurit, harmoniset ja luonnolliset mollit kolmeen etumerkkiin saakka sekä niistä muodostuvat I-IV-V asteiden kolmisoinnut (V-aste nelisointuna)
- Soinnut: Kvinttisoinnut, duuri-, molli-, molliseptimi, ja dominanttiseptimisoinnut
- Nuotinluku- ja prima vista -tehtävät
- Säestystehtäviä eri tyyliissä, bluesrakenne
- Improvisointiin tutustuminen
- 10 kappaleen ohjelmisto eri tyylilajeissa

Tasosuoritus

Tekninen osa

- Asteikot: Duurit, harmoniset ja luonnolliset molliasteikot kolmeen etumerkkiin asti. Soitetaan ulkoa ja neljäsosanuotein tempossa (M.M.=120) yhden oktaavin alueelta. Mahdollisuuksien mukaan käytettävä vapaita kieliä
- Soinnut: Soitetaan ulkoa. Yllä mainittujen asteikkojen I-IV-V asteiden kolmisoinnut perusmuotoisina. V-aste nelisointuna.
- Kaikki kolmisoinnut perusmuotoisina (duuri, molli, vähennetty, ylinouseva, sus4).
- Soolokappaleet (soitetaan ulkoa):
 - kaksi valmistettua pienimuotoista sävellystä, melodia ja säestys.
- Prima vista:
 - Melodia
 - Säestys sointumerkeistä (komppilappu) muotorakenteen mukaan.
- Lautakunnassa on oppilas, oma opettaja sekä yksi lautakunnan jäsen.

Taiteellinen osa

- Ohjelmistosta 4 erityylistä sävellystä/harjoitusta, lautakunnan valinnan mukaan

Lautakunnassa on oppilas, oma opettaja, lautakunnan puheenjohtaja ja 1-2 jäsentä.

Asteikot, soinnut ja soolokappaleet soitetaan ulkoa.

PERUSTASO 2

Tavoitteet

Oppilas

- saa opetusta ohjelmiston edellyttämään soittotekniikkaan.
- tutustuu kolmimuunteisuuteen.
- kykenee säestämään tyylinmukaisesti pop/rock sävellyksiä sointumerkeistä (komppilappu).
- tutustuu tärkeimpiin äänenmuokkauslaitteisiin esim. särö-, delay- ja choruspedaalit.
- kykenee itsenäiseen bändityöskentelyyn.

Sisältö

- Pop-, rock- ja bluestyyleihin tutustuminen.
- Tutustuu vasemman käden tekniikoihin, äänien kestoihin, venytykset, slurrit
- Duurit, harmoniset sekä luonnolliset että melodiset molliasteikot asemassa pysyen. Duuriasteikosta hallittava viisi eri sormitusta.
- Kaikki kolmisoinnut käänöksineen.
- Nuotinluku- ja prima vista -tehtäviä eri tyyllilajeissa.

- Bluesimprovisointiin tutustuminen.
- 15 kappaleen ohjelmisto eri tyylilajeissa.

Tasosuoritus

Tekninen osa

- Asteikot: duurit, harmoniset sekä luonnolliset että melodiset molliasteikot neljään etumerkkiin saakka. Kromaattinen asteikko. Soitetaan ulkoa ja tempossa, neljäsosa nuotein tempossa (M.M.=120) yhdessä asemassa, kaksi oktaavia.
- Soinnut: Duuri- ja kolmisointujen käännökset arpeggioina. Edellä mainittujen asteikoiden I-IV-V-I asteiden nelisoinnut.
- Sävellyksiä/harjoituksia 5 kappaletta, lautakunnan valinnan mukaan
 - soolotranskriptiotehtävä
 - säestystehtävä
 - venytysharjoitus
 - legatoharjoitus
 - vapaavalintainen tehtävä
- Soolokappaleet (soitetaan ulkoa)
 - Pienimuotoinen sointumelodiasovitus
 - Pop/jazz-tyylinen sävellys, jossa melodia ja säestys.
- Prima vista
 - Melodia
 - Säestys sointumerkeistä (komppilappu) muotorakenteen mukaan.

Lautakunnassa on oppilas, oma opettaja sekä yksi lautakunnan jäsen.

Taiteellinen osa

- Ohjelmistosta 2-4 erityylistä sävellystä/harjoitusta, lautakunnan valinnan mukaan
- 12-tahdin blues-rakenne, I-IV-V, improvisointi ja säestys.

Lautakunnassa on oppilas, oma opettaja, lautakunnan puheenjohtaja ja 1-2 jäsentä.

Asteikot, soinnut ja osa ohjelmasta soitetaan ulkoa.

PERUSTASO 3

Tavoitteet

- Moniäänisen soittamisen perusteiden hallinta ja perehtyminen sähkökitaran mahdollisuuksiin soolosoittimena.
- Tonaalisen nelisointuharmonian sekä tärkeimpien laajojen sointurakenteiden hallinta.

- Tyylinmukaisen improvisoinnin perusteiden hallinta.
- Oppilas pystyy säestämään eri tyyleillä sointumerkeistä.
- Oppilas pystyy soittamaan pienyhtyeissä.

Sisältö

- Asteikot: tutustuminen moodeihin (kirkkosävelasteikot) sekä duuri- ja molliasteikoihin. Kromaattinen asteikko, duuri- ja mollipentatoniset asteikot sekä bluesasteikot (2 oktaavia)
- Soinnut: kaikki kolmi- ja nelisoinnut käännöksineen kieliryhmittäin 1234, 2345, viisi- ja kuusisoinnut: tutustuminen korvaaviin otteisiin
- Duuriasteikkojen ja harmonisten molliasteikkojen perusfunktioiden mukaiset nelisointulopukkeet arpeggioina
- Tonaalinen harmonia, modulaatiot, välidominantti-, sijais- ja lainasoinnut käytännön esimerkein
- Venytys-, legato- ja muiden fraseeraustekniikoiden harjoittelua
- Säestysharjoitukset plektralla, sormin sekä niiden yhdistelmällä
- Sointumelodiasovitukset sekä soolotranskriptiot
- Rock- ja bluesimprovisointi sekä jazzimprovisoinnin perusteet
- Nuotinluku- ja prima vista -tehtävät
- Säestystehtäviä eri tyyleissä
- 25 kappaleen ohjelmisto eri tyyllilajeissa

Tasosuoritus

Tekninen osa

- Asteikot: Asteikot (soitetaan ulkoa): Kaikki duuriasteikot, jazzmolliasteikot ja harmoniset mollit, kokosävelasteikot, kromaattinen asteikko duuri- ja mollipentatoninen asteikko sekä bluesasteikko. Soitetaan ulkoa neljäsosa nuotein tempossa (M.M.=120) yhdessä asemassa ylimpään ja alimpaan mahdolliseen ääneen, ääriäänten väli vähintään kaksi oktaavia alkaen ja loppuen alimpaan perusääneen. Hallittava viisi eri sormitusta.
- Soinnut ja arpeggiot: Kolmisointujen käännökset, kaksi oktaavia; duuri- ja mollikolmisoinnut. Tavallisimmat nelisoinnut käännöksineen, (6, 7, maj7, m6, m7, m7b5) yleisimmillä kieliryhmäyhdistelmillä (1-2-3-4, 2-3-4-5).
- 5 etydiä (lautakunnan valinnan mukaan): soolotranskriptio-, säestys-, venytys-, legatoja
- Vapaavalintainen etydi
- Soolokappale, soitetaan yksin, voi sisältää improvisoidun jakson.
- Prima vista:
 - Melodia yhtyeen kanssa
 - Säestys sointumerkeistä yhtyeen kanssa

Lautakunnassa on oppilas, oma opettaja sekä yksi lautakunnan jäsen.

Taiteellinen osa

- Noin 10 kappaleen monipuolinen ohjelmisto eri tyyllilajista. Kaikki sävellykset soitetaan ulkoa ja bändissä vähintään basso ja rummut.
- Rock- tai latin-tyylinen sävellys, melodia, säestys ja improvisaatio
- Jazz-standardi, melodia, säestys ja improvisoitu soolo.

Lautakunnassa on oppilas, oma opettaja, lautakunnan puheenjohtaja ja 1-2 jäsentä.

Asteikot ja osa ohjelmasta soitetaan ulkoa.

SÄHKÖKITARAN SYVENTÄVÄT OPINNOT

Tavoitteet

Oppilas

- Ohjelmiston edellyttämän soittotekniikan hallinta
- Rytmiiän ja kolmimuunteisen fraseerauksen hallinta
- Kaksiäänisen melodiasoiton soittamisen perusteiden hallinta
- Modaaliseen harmoniaan tutustuminen
- Kyky säestää ja improvisoida tyylin mukaisesti yleisimmissä tyyllilajeissa

Sisältö

- Soinnut: Tutustuminen duuri- ja molliasteikoiden kolmen oktaavin sormitukseen sekä duuri- ja melodisiin molliasteikkoihin eri intervalleilla soittaen. Kromaattinen ja kokosävelasteikko kahdessa oktaavissa. Kaikki kirkkosävelasteikot ja jazzmolliasteikot kahdessa oktaavissa. Tutustuminen jazzmollin moodeihin sekä bebop- ja dimi-asteikkoihin. Kaikki nelisoinnut käänöksineen. Laajempien sointurakenteiden pohjasävelettömät muodot
- Sähkökitara sooloinstrumenttina (sointumelodiasovitukset).
- Improvisointi eri tyyliuunnissa (soolotranskriptiot ja käytännön harjoittelu)
- Kuulonvaraisen soiton kehittäminen
- Prima vista -harjoitukset
- Ohjelmiston on käsitettävä vähintään 40 tyyllillisesti monipuolista kappaletta.

Oman soittimen hallintaa kehitetään edelleen, mutta sen rinnalle voi valita muitakin opintoja, kuten sävellys, musiikin teknologia, tuottaminen, äänittäminen, miksaus jne. tai solistinen sivuaine. Opintoihin voi kuulua myös big band- tai muuta orkesterisoittoa isommissa produktioissa ja valmistautumista esimerkiksi musiikkiteatteriproduktioihin.

Lopputyö

Syventävien opintojen lopuksi tehdään lopputyö, jonka sisältö muotoutuu sen mukaan, mihin opiskelija aikoo suuntautua jatkossa ja mitkä hänen vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa ovat.

Oman soittimen lisäksi lopputyö voi sisältää esimerkiksi sivuinstrumentin soittoa tai laulua, omia sävellyksiä, itse tuotetun konsertin tai omatekoisen musiikkivideon. Opiskelija ja opettaja laativat yhdessä suunnitelman syventävistä opinnoista ja niiden tavoitteista. Lopputyön suunnitelma hyväksytään rytmimusiikin aineryhmässä noin vuotta ennen aiottua suoritusajankohtaa. Alla oleva rakenne koskee lopputyötä, joka koostuu yksinomaan pääinstrumentin soitosta.

Tekninen osa

- Asteikot: Jazzmollit (RMM) ja kirkkosävellajit. Soitetaan ulkoa neljäsosa nuotein tempossa (M.M.=120) yhdessä asemassa ylimpään ja alimpaan mahdolliseen ääneen, ääriäänten väli vähintään kaksi oktaavia alkaen ja loppuen alimpaan perusääneen. Hallittava viisi eri sormitusta. Dimi-, overtone- ja alt-asteikot (yksi oktaavi).
- Soinnut: Kaikki viisisoinnut perusmuodossaan sekä niihin liittyvät asteikot
- Soolokappaleet (soitetaan ulkoa):
- Transpontoitettava bändin kanssa voidaan suorittaa konsertissa
- Prima vista:
 - Melodia
 - Muita säestystyylejä

Lautakunnassa on oppilas, oma opettaja sekä yksi lautakunnan jäsen.

Taiteellinen osa

- Valmistettuna vähintään 10 tyyllisesti monipuolista sävellystä, jotka sisältävät tyylinmukaisen improvisoidun soolon. Kaikki sävellykset soitetaan ulkoa ja bändissä vähintään basso ja rummut.
- Klassinen sävellys, hidas ja nopea osa
- Pop/jazz-tyylinen sävellys, jossa improvisoitu soolo. Säestyksenä vähintään basso ja rummut.
- Jazz-tyylinen sävellys, jossa improvisoitu soolo. Säestyksenä vähintään basso ja rummut.
- Vähintään 2 tutkintotasoa vastaavaa harjoitusta, esim. kirjoitettu soolo ja komppi (esim.transkriptio).

Lautakunnassa on oppilas, oma opettaja, lautakunnan puheenjohtaja ja 1-2 jäsentä

Asteikot ja osa ohjelmasta soitetaan ulkoa.